

ТҮМЭН ШУВУУТ ХУВЬЦААТ КОМПАНИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ, ЗАСАГЛАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН 2024

Энэхүү тайлан нь Монголын Хөрөнгийн Биржид бүртгэлтэй компаниудын байгаль орчин, нийгэм, засаглал (БОНЗ)-ын чиглэлээр тайлант хугацаанд авч хэрэгжүүлсэн стратеги, арга хэмжээ, нөхцөл байдлыг хөрөнгө оруулагчид, хувьцаа эзэмшигчид, олон нийтэд ил тод нээлттэй тайлагнах зорилготой.

Хэсэг 1, 2, 3 нь нийт үнэт цаас гаргагч компаниудад хамааралтай бөгөөд Хэсэг 4 нь зөвхөн тухайн салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй үнэт цаас гаргагчдад хамаарна.

Хэрэв тайлангийн маягтад заасан аливаа мэдээллийг цуглуулах, тайлагнах боломжгүй бол тайлагнах боломжтой талаарх тайлбар, цаашид мэдээллийг тайлагнах чиглэлд авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар 'тайлбар' хэсэгт бичнэ үү.

Огноо (он, сар, өдөр):	
Үнэт цаас гаргагчийн нэр:	
Үнэт цаасны нэр, код (МХБ символ):	TUM
Салбарын ангилал:	Хөдөө аж ахуй үйлдвэрлэл
Тайланд орсон компаниуд (энэхүү тайланд орсон толгой болон охин компаниудын мэдээлэл):	"Түмэн шувуут" ХК
Тайлангийн хамрах хугацаа:	2024.01.01-2024.12.31
Хариуцсан албан тушаалтны овог нэр, албан тушаал, холбоо барих имэйл хаяг, утас:	Д.Ганпүрэв /Чанарын менежер/
Тайлант баталгаажуулсан гүйцэтгэх удирдлагын мэдээлэл (нэр, албан тушаал):	Ж.Болд /Гүйцэтгэх захирал
Гүйцэтгэх удирдлага эсвэл ТУЗ-ийн даргын гарын үсэг:	

	Бүлэг	Шалгуур үзүүлэлт		Үзүүлэлт (омнох он)	Үзүүлэлт (тайлант он)	Хэмжих нэгж	Нэмэлт мэдээлэл	Тайлбар	Холбоос
		Тогтвортой хөгжлийн удирдлагын системтэй холбоотой шалгуур үзүүлэлтүүд							
MS1.1	Тогтвортой хөгжлийн удирдлагын систем	Удирдлагын амлалт	Удирдлагаас баталсан тогтвортой хөгжлийн амлалт/мэдэгдэл байдаг эсэх	үгүй	Тийм		2030 он гэхэд үйлдвэрлэлийн бүсэд агааржуулалтын эрчим хүчний хэрэглээг 20 хувиар бууруулах	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102
MS2.1		Тогтвортой хөгжлийн бодлого, зохицуулалт	Тогтвортой хөгжлийн бодлого, зорилтуудыг тодорхойлж баталсан эсэх	үгүй	үгүй		ТУЗ-ийн ээлжит хурлаар Тогтвортой хөгжлийн бодлого боловсруулах, батлуулахаар хурлын төлөвлөгөөнд тусгасан.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 103, ISO 14001
MS2.2		Бүтэц удирдлага	Танай компани тогтвортой хөгжлийн асуудал хариуцсан хороо байдаг эсэх	үгүй	үгүй		ТУЗ-ийн ээлжит хурлаар Тогтвортой хөгжлийн бодлогыг баталж, Аудитын хорооны чиг үүрэгт хамааруулахаар төлөвлөж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 103, ISO 14001
MS3.1			ТУЗ-ийн түвшинд тогтвортой хөгжил / БОНЗ-ын асуудал хариуцсан гишүүн (бүтэн цагийн/хавсран) байдаг эсэх	үгүй	үгүй		ТУЗ-ийн аль нэг гишүүнд хариуцуулахаар төлөвлөж байна.		GRI 102
MS3.2			Гүйцэтгэх удирдлагын түвшинд тогтвортой хөгжил/ БОНЗ-ын асуудал хариуцсан албан тушаалтан (бүтэн цагийн/хавсран) байдаг эсэх	тийм	тийм		Гүйцэтгэх захирал		GRI 102
MS3.3			Үйл ажиллагааны түвшинд тогтвортой хөгжил/ БОНЗ-ын асуудал хариуцсан албан тушаалтан (бүтэн цагийн/хавсран) байдаг эсэх	тийм	тийм		Чанарын менежер хавсран гүйцэтгэдэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102

MS3.4			Танай компани ТУЗ-ийн хурлын хөтөлбөрт тогтвортой хөгжлийн асуудлыг албан ёсоор тусгадаг уу?	Тийм	Тийм		Жилийн эцсийн аудитын тайланд дурдан ТУЗ-ийн гишүүдэд танилцуулдаг	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102
MS3.5		Тогтвортой байдлын нөлөөллийн үнэлгээ	Танай компани эдийн засаг, байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс хэрхэн зайлсхийх, бууруулах, арилгах, эерэг үр нөлөөг сайжруулах талаар тайлбарласан нөлөөллийн үнэлгээ эсвэл матриц байдаг эсэх	тийм	тийм		БОНУнэлгээний дагуу жил бүр төлөвлөгөө, тайлан гаргаж холбогдох байгууллагад хүргүүлдэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	SASB
MS4.1		Чадавх бүрдүүлэлт	Нэг ажилтанд ногдох тогтвортой хөгжлийн тухай сургалтын жилийн дундаж цаг, хүйсээр	тийм	тийм	цаг	1 ажилтанд ногдох жилийн дундаж цаг -7 цаг	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102
MS4.2		Хяналт	Тогтвортой байдлын асуудал нь аудитын хорооны үйл ажиллагаа, дотоод хяналтын чиг үүрэгт хамаардаг уу?	үгүй	үгүй		Тогтвортой байдлын асуудлыг аудитын хороо эсвэл дотоод хяналтын чиг үүрэгт хамааруулах талаар ээлжит ТУЗ-ийн хурлаар хэлэлцэж шийдвэрлэнэ	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102, SDG 12
MS4.3		Тогтвортой байдлын тайлагнал	Танай компани тогтвортой байдал/ хөгжлийн тайлан (жилийн тайланд нэгтгэдэг эсвэл тусдаа тайлан)-гаа жил нэгээс доошгүй удаа тайлагнадаг уу?	тийм	тийм		Жилд 2 удаа үйл ажиллагааны тайланд тусгадаг	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102, SDG 12
MS5.1			Танай компани олон улсын уур амьсгалын эрсдэлийн стандартын дагуу тайлагнадаг уу?	үгүй	үгүй		Нэгдсэн менежментийн тогтолцоог хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд 2025 оноос тайлагнахаар төлөвлөж байна	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102, SDG 12
MS5.3		Гишүүнчлэл, хамтын ажиллагаа	Танай компани тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг олон улсын болон дотоодын холбоо, нэгдэлтэй нэгдэж хамтран ажилладаг уу?	үгүй	үгүй		Монголын тогтвортой санхүүжилтийн холбоонд элсэхийг зорьж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102, SDG 17
MS6.1	Байгаль орчны шалгуур үзүүлэлтүүд			өмнөх он	тайлант он				
E1.1	Эрчим хүч	Нийт эрчим хүчний хэрэглээ	Эрчим хүчний нийт зарцуулалтын хэмжээ болон зардал	2,493,600	2,793,600	кВт /ц	Төвийн эрчим хүчний эх үүсвэртэй. Шувууны тоо толгой ихсэх тусам хэрэглээ нэмэгддэг бөгөөд нэгж шувуунд зарцуулах эрчим хүч нь харьцангуй багад тооцогддог.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 302, SDG 12
E1.2		Цахилгаан	Цахилгааны нийт зарцуулалтын хэмжээ болон хэмнэлт (жилээр)	4.98 кВт/ц /шувуу/	3.4 кВт/ц /шувуу/	кВт/ц	2024 онд шувууны заалны гэрлүүдийг лед гэрлээр солих мөн тухайн онд ашиглалтанд орсон шувууны заалнуудын мотор болон гэрлийн чадлууд буурсан нь нөлөөлссөнөөр 236520 кВт/ц цахилгаан эрчим хүчний хэмнэлтийг бий болгосон.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 302, SDG 12
E1.3		Дулаан	Дулааны нийт зарцуулалтын хэмжээ болон хэмнэлт (жилээр)	10556,56 гкал/цаг	10725,04 гкал/цаг	BTU & % Гкал	2024-2025 оны халаалтын улирал эхлэхээс өмнө Ө7,8 Д2 сэндвичэн заалнуудын дулаан алдагдал сийгэлтүүдийг зогсоосон, Халаалтын зуух 2-ыг давхар шаталтын зуухаар шинэчинэчилж хэмнэлт гаргасан боловч.Технологийн дагуу дэглээхэйн заалны халаалт авах хугацаа 15 хоногоор нэмэгдсэн, Инкубаторын өргөтгөл халаах талбай 1336м3 -ээр нэмэгдсэн зэрэг нь дулаан үйлдэрлэл нэмэгдэж гарахад нөлөөлжээ.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 302, SDG 12
E1.4		Түлш	Түлшний нийт зарцуулалтын хэмжээ болон хэмнэлт (жилээр)		62,0	сая.төгрөг	Түлшний зарцуулалтын хэмжээ нь үйлдвэрлэл, борлуулалтын үйл ажиллагаатай шууд хамааралтай байдаг тул үйлдвэрлэлийн хэмжээ ихсэх тусам нэмэгддэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 302, SDG 12
E1.5		Хүрэн эрчим хүч	СЭХ-ээс бусад эх үүсвэрээс авсан эрчим хүчний хэрэглээний хувь	100%	100%	0%	Шувууны аж ахуйн дулааны хэрэглээг нүүрснээс авдаг бөгөөд цахилгаан эрчим хүч тасалдсан тохиолдолд генератор ашиглах шаардлага үүсдэг.	2024-2025 онд зарим зам талбайн гэрэлтүүлгийг нарны зайн хураагуураар шийдсэн.	SFRD
E1.6		Сэргээгдэх эрчим хүч	СЭХ үүсвэрээс гаргаж авсан эрчим хүчний хэрэглээний хувь	байхгүй	байхгүй	0%	Сэргээгдэх эрчим хүчний талаар судалж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 302, SDG 7

E2.1	Хүлэмжийн хийн ялгарал	3.1 Хүлэмжийн хийн ялгаруулалт	Компанийн шууд ба шууд бус үйл ажиллагаанаас ялгарсан нийт хүлэмжийн хийн дүн	байхгүй		байхгүй	Тооцоолол хийдэггүй	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 305, SDG 13, WRI/WBCSD GHG protocol.
E2.2		3.2 Бууруулсан хүлэмжийн хий	Байгууллагын шууд ба шууд бус үйл ажиллагаанаас ялгарсан хүлэмжийн хийн нийт дүн (жилээр)		621,8	сая.төгрөг	Борлуулалтын албанд парк шинэлэлт хийсэн.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 305, SDG 13, WRI/WBCSD GHG protocol.
E2.3		3.3 Дүйцүүлэх арга хэмжээ /Карбон офсет/	Нийт карбон офсет буюу дүйцүүлэх арга хэмжээны (мод тарих хөтөлбөр, эсвэл хүлэмжийн хийг бууруулах гадны төслийг дэмжих гэх мэт)бууралт	12,0	37,7	сая.төгрөг	ТПИ-2 аж ахуйн хашаанд 2000ш улиас мод тарьсанаас 100ш улиас мод нөхөн сэргээж тарьсан.-ТПИ-1 3260м2 талбайд зүлэгжүүлэлт хийгдсэн мөн автомат бороожуулагч суурилуулсан. Гацуур 3 ширхэг, Хайлаас 210 ширхэг, Голт бор 5 ширхэг, Шар хуайс 5 ширхэг, Монгол сакура 9 ширхэг тус тус тариалсан бөгөөд нийт 231 ширхэг мод бүт тариаллаа. Тэжээлийн үйлдвэрийн хашааг дагуулан 420ш улиас тарьсан.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 305, SDG 13, WRI/WBCSD GHG protocol.
E3.1	Уур амьсгалын өөрчлөлт	Уур амьсгалын бодлого, журам	Танай компани уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг тусдаа эсвэл бусад журамд тусгасан бодлоготой юу?	үгүй	үгүй		Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг тусдаа журам, бодлоготой.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.2		Уур амьсгалын эрсдэл ба боломжийн үнэлгээ	Танай компани уур амьсгалын эрсдэл, боломжийн талаарх үнэлгээ хийсэн үү?(сценарийн шинжилгээ, стресс тест гэх мэт)	үгүй	үгүй		Нэгдсэн менежментийн тогтолцоо хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд байгууллагын эрсдэл болон боломжийг тодорхойлох ба цаашид уур амьсгалын эрсдэл, боломжийн талаар оруулан үнэлгээ хийж ажиллахыг зорино.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.3		Эдийн засгийн хохирол	Уур амьсгалын өөрчлөлтөөс үүдэлтэй гамшиг, үйл явдлын улмаас учирсан эдийн засгийн нийт хохирлын хэмжээ	үгүй	үгүй		Ямар нэгэн хохирол учраагүй болно.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.4		Уур амьсгалын хөрөнгө оруулалт	Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг дэд бүтэц, дасан зохицол, бүтээгдэхүүн хөгжилд оруулсан нийт хөрөнгө оруулалтын дүн		382,0	сая.төгрөг	Үйлдвэрийн гаднах орчны зам талбайг тэгшилж засан, хог хаягдлыг бууруулах үүднээс шонгогүй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, хаягдал цаасыг дахин боловсруулж өндөгний цаасан үүр үйлдвэрлэхээс гадна олон дахин ашиглах боломжтой хуванцар үүрийг мөн ашиглаж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.5		Уур амьсгалын өөрчлөлтөөс урьдчилан сэргийлэх эсвэл дасан зохицох	Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотойгоор танай компанийн ашигт ажиллагаа эсвэл бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарт нөлөөлөх эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, (хэрэв урьдчилан сэргийлэх боломжгүй бол) дасан зохицох чиглэлд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ/алхмуудыг тодорхойлсон уу?	үгүй	үгүй		Байгалийн гамшгаас үүдэлтэй эрсдэл нь ихэвчлэн хүлээн зөвшөөрөх эрсдэлд тооцогдох бөгөөд уур амьсгалын өөрчлөлтөөс шалтгаалан түүхий эд, бараа материал тасалдах, түүхий эдийн үнэ өсөх, олдоц ховордох, хил гааль хаах зэрэг нөхцөл байдал үүсэх тохиолдолд урьдчилан захиалж нөөц бүрдүүлэх ажлыг оновчтой хийдэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI, SASB, World Economic Forum
E4.1	Ус	Усны хэрэглээ	Ашигласан усны нийт хэмжээ		51.7	м3	Түмэн шувуут ХК-ийн хэмжээнд ашигласан нийт усны хэмжээ болно.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 303, SDG 6
E4.2		Хэмнэсэн ус	Хэмнэлт, үр ашгийг дээшлүүлснээр нийт хэмнэсэн/дахин боловсруулсан усны хэмжээ	360	288	тн	Цаасан үүр үйлдвэрлэдэг үйлдвэрийн цоорсон баллоныг шинэчилсэнээр усны хэмнэлт хийсэн.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 303, SDG 6
E4.3		Дахин боловсруулсан ус	Дахин ашигласан болонболовсруулсан усны эзлэх хувь	288	288	тн	14 хоногт 1 удаа ус сольж дахин ашигладаг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 303, SDG 6
E4.4		Хаягдал бохир ус цэвэрлэх	Цэвэрлэсэн нийт хаягдал бохир усны хэмжээ	36,3	44,2	сая.төгрөг	Хаягдал усыг цэвэршүүлдэггүй бөгөөд бохир зайлуулах "Галтай нойндон" компанитай байгуулсан гэрээний дагуу нийлүүлэлт хийдэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 303, SDG 6
E5.1	Хатуу хог хаягдал	Хог хаягдал	Нийт ялгаруулсан хог хаягдлын хэмжээ		54,7	сая.төгрөг	Үйлдвэрлэлийн бүсийн хог хаягдлыг тогтмол цэвэрлэдэг. ХУД-ийн Тохижилт, цэвэрлэгээ, үйлчилгээний ОНӨААТҮГтайхийсэн гэрээний дагуу улиралд 1- 2 удаа тогтмол тээвэрлүүлж байна. –СХД-ийн Тохижилт, үйлчилгээний төв ОНӨААТҮГ-тай хийсэн гэрээний дагуу сард 2-3 удаа тогтмол тээвэрлүүлж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 306, SDG 12

E5.2		Дахин боловсруулсан хатуу хог хаягдал	Хог хаягдлыг дахин боловсруулсан хувь	13,4	14,4	тн	Шувууны аж ахуйгаас гарч байгаа сангамыг дахин боловсруулж компост бордоо үйлдвэрлэн худалдан борлуулж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 306, SDG 12
E5.3		Хортой хог хаягдал	Хортой хог хаягдлын нийт хэмжээ (Үүнд цахилгаан хэрэгслийн хог орно)	үгүй	үгүй	тонн	Үйлдвэрлэлээс хортой хог хаягдал гардаггүй болно.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 306, SDG 12
E6.1	Биологийн олон янз байдал	Ногоон байгууламж, төлөвлөлт	Байгаль орчны хувьд тогтвортой ашиглаж буй нийтийн эзэмшлийн талбай буюу барьсан ногоон байгууламжийн талбайн нийт талбайд эзлэх хувь	12,0	37,7	сая.төгрөг	ТПИ-2 аж ахуйн хашаанд 2000ш улиас мод тарьсанаас 100ш улиас мод нөхөн сэргээж тарьсан.-ТПИ-1 3260м2 талбайд зулэгжүүлэлт хийгдсэн мөн автомат бороожуулагч суурилуулсан. Гацуур 3 ширхэг, Хайлаас 210 ширхэг, Голт бор 5 ширхэг, Шар хуайс 5 ширхэг, Монгол сакура 9 ширхэг тус тус тариалсан бөгөөд нийт 231 ширхэг мод бүт тариаллаа. Тэжээлийн үйлдвэрийн хашааг дагуулан 420ш улиас тарьсан.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 304, SDG 15
E6.2		Эрэлэг ургамал, амьтдыг хамгаалах	Хамгаалсан төрөл зүйлийн тоо	үгүй	үгүй	0	Дэлхийд ховор тооцогдох Мазаалайн хоол тэжээлийг үйлдвэрлэн хамгаалах ажилд хамтран ажиллахаар төлөвлөж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 304, SDG 15
E6.3		Биологийн олон янз байдалд сөргөөр нөлөөлж буй үйл ажиллагаа	Тусгай хамгаалалттай газар нутаг, биологийн олон янз байдал, соёлын үнэ цэнэ өндөртэй газар нутгийг эзэмшиж, түрээсэлсэн, удирдаж байгаа эсвэл зэргэлдээх үйл ажиллагааны талбайн нийт талбайд эзлэх хувь	үгүй	үгүй	0%	Тусгай хамгаалалттай газар нутаг эзэмшдэггүй, түрээсэлдэггүй	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	SFRD, IFC Performance Standard 6
	Нийгмийн шалгуур үзүүлэлтүүд								
S1.1	Хүний нөөц	Хүний нөөцийн тогтвортой байдал	Үндсэн ажилтнуудын ажлын байрны сэлгээний хувь (тухайн онд ажлаасаа гарсан ажилтнуудын тоог ажилласан ажилтнуудын дундаж тоонд хуваах)	19,32	13,23	%	Шинэ үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын ажилтай холбоотой ажлын байр нэмэгдсэн.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 401, SDG 8
S1.2		Шинээр бий болгосон ажлын байр	Өмнөх оны мөн үеэс нэмэгдсэн бүтэн цагийн ажлын байрны тоо	34	43	Тоо	Шинэ үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын ажилтай холбоотой 43 ажлын байр нэмэгдсэн.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 401, SDG 8
S1.3		Сургалт	Нэг ажилтанд ногдох жилийн дундаж сургалтын цаг	5,2 цаг	7,1 цаг	цаг	Нийт 34 удаагийн сургалтанд давхардсан тоогоор 1055 ажилтан хамрагдсан бөгөөд нэг ажилтан дундажаар 7,1 цагийн сургалтанд хамрагдсан байна. Дээрх сургалтуудад нийтдээ 52,400,000 ₮-ийн зардалыг зарцуулсан байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 401, SDG 8
S2.1	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй (ХАБЭА)	ХАБЭА-н бодлого	ХАБЭА-н бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэгсэн)?	үгүй	үгүй		1. ХАБЭА-н тусдаа бодлого гэж байхгүй.ХАБЭА-н бодлогын зорилго, үзэл санаа нь журмын зохицуулалтуудад орсон байгаа. Агуулга нь ажилтан бүрийг хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын ухамсартай хандлагад хэвшүүлж ХАБЭА-н холбогдох хууль эрх зүйн болон бусад шаардлагад нийцүүлэн ажиллахад чиглэж байгаа.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 103, SDG 10
S2.2		Осол аваар	Үйл ажиллагааны явцад гарсан осол аваарын хувь	3	3	%	Ажилчдын тоо өмнөх оноос 50 орчимоор нэмэгдсэн, ХАБЭА-н ажилтны тоо дутуу зэрэг нь ослын тоо буураагүй шалтгаан болсон гэж үзэж байна. 1.ХАБЭА ажилтны тоог 1-р нэмсэн. 2.Осол гарсан ажлын байрны эрсдлийн үнэлгээг шинэчилсэн3..Аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаанд сэрэмжлүүлэг оруулж цехийн нийт ажилтнуудад анхааруулсан.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 403, SDG 3
S2.3		ХАБЭА-н сургалт	Жилд нэг ажилтанд ногдох дундаж ХАБЭА сургалтын цаг	Дунджаар нэг хүнд 2023- 21,5 мин, 55000 төг.	2024- 19 мин, 42 000 төг	цаг	5.2023- Дотоод сургалтын цагийн фонд- 8 цаг 200 000 төг Гаднаас авах сургалтын цагийн фонд -86,5 цаг 14 325 000 НИЙТ – 94,5 ЦАГ 14 525 000 ТӨГ. 2024- Дотоод сургалтын цагийн фонд- 10,75 цаг 250 000 төг Гаднаас авах сургалтын цагийн фонд -87 цаг 14 325 000 НИЙТ – 97,75 ЦАГ 12 990 000 ТӨГ. Дунджаар нэг хүнд 2023- 21,5 мин, 55000 төг. 2024- 19 мин, 42 000 төг	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 403, SDG 3

S2.4		Эрүүл мэндийн хөтөлбөр	Эрүүл мэндийн үзлэг зэрэг сайн дурын эрүүл мэндийн үйлчилгээнд хамрагдсан ажилчдын тоо, жилээр	299	441	хүн	ЭМ-ийн сайдын А/145 тушаал.Худалдаа, үйлчилгээний байгууллагын ажилтныг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулах журам 2023 онд давхардсан тоогоор 299 ажилчин. 2024 онд 441 ажилчдын зардлыг гарган эрүүл мэндийн оношилгоо шинжилгээнд хамруулав. ЭМ-ийн сайдын 340 тушаал. Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэг	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 403, SDG 3
S3.1	Эрх тэгш байдал	Жендэрийн бодлого, журам	Жендэрийн бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)?	тийм	тийм		Хөдөлмөрийн дотоод журмын 10 дугаар зүйлийн 10.2.15 дахь хэсэгт ялгаварлан гадуурхалтын тухай тусгасан байдаг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 405, SDG 5
S3.2		Ажлын байрны бэлгийн дарамтын эсрэг бодлого, журам	Бэлгийн дарамтын эсрэг бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)?	тийм	тийм		Хөдөлмөрийн дотоод журмын 10 дугаар зүйлийн 10.2.16 дахь хэсэгт ялгаварлан гадуурхалтын тухай тусгасан байдаг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 103, SDG 5
S3.3		Ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг бодлого, журам	Ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)?	тийм	тийм		Хөдөлмөрийн дотоод журмын 10 дугаар зүйлийн 10.2.15 дахь хэсэгт ялгаварлан гадуурхалтын тухай тусгасан байдаг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 103,SDG 10
S3.4		Ажилтнуудын хүйсийн харьцаа	Нийт үндсэн ажилтнуудын тоонд эрэгтэй, эмэгтэй ажилтны эзлэх хувь	264	310	38%	Компанийн нийт ажилчдын тоо 2024 оны хувьд 310 байснаа эрэгтэй ажилчид 62%, эмэгтэй ажилчид 38%-ийг эзэлж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 405, SDG 5
S3.5		Удирдах зөвлөлийн хүйсийн харьцаа	Удирдах зөвлөлийн гишүүдийн эрэгтэй, эмэгтэй хүйсийн харьцаа	9	9	22,2 %	ГУЗ-ийн нийт 9 гишүүний 2 нь эмэгтэй гишүүн байдаг бөгөөд 22,2 хувийг эмэгтэй гишүүд эзэлдэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 405, SDG 5
S3.6		Гүйцэтгэх удирдлагын хүйсийн харьцаа	Гүйцэтгэх удирдлагын түвшний ажилтнуудын эрэгтэй, эмэгтэй хүйсийн харьцаа	10	10	7%	Компанийн гүйцэтгэх удирдлагын багийн нийт 10 гишүүний 7 хувийг эмэгтэй удирдлагын түвшний ажилтнууд эзэлдэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 405, SDG 5
S3.7		Дунд болон анхан шатны нэгжийн ажилтнуудын хүйсийн харьцаа	Дунд болон анхан шатны нэгжийн ажилтнуудын эрэгтэй, эмэгтэй хүйсийн харьцаа	эмэгтэй 41% эрэгтэй 59%	эмэгтэй 38% эрэгтэй 62%	%	Дунд боон анхан шатны нийт менежерүүдийн 38 хувь нь эмэгтэй, 92 хувь нь эрэгтэй ажилчид байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 405, SDG 5
S3.8		Жендэрт суурилсан цалингийн зөрүү	Эрэгтэй ба эмэгтэй ажилтнуудын дундаж цалингийн харьцаа	үгүй	үгүй		Ажилтны цалин урамшууллын бодлого журмын дагуу тооцон олгодог	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	GRI 405, SDG 5, SFRD
S4.1	Хүртээмжтэй байдал	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн бодлого, журам	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)?	Үгүй	Тийм		МУ-ын Засгийн газар, Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага /ЖАЙКА/-тай хамтран "Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тогтолцоог бэхжүүлэх төсөл /DPUB2"/-ийн хэрэгжүүлэхэд оролцож ажилласан.	https://ikon.mn/n/33za	SDG 10
S4.2		Хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтнууд	Хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтнуудын нийт ажилтны тоонд эзлэх хувь	3,4%	2,5 %	%	Компанийн нийт 300 гаруй ажилчдын 2.5 хувийг Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн эзэлж байгаа ба Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 зүйлийг мөрдлөг болгон нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөрийг эрхлэлтийг дэмжин хамтран ажилладаг.		SDG 10
S4.3		Оффисын хүртээмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмжтэй байдлаар шийдсэн оффис, байгууламжтай юу	Үгүй	Тийм		Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг ажил хөдөлмөр эрхлүүлэх зорилгоор Ажлын байрны дадлагажуулагчтай хамтран ажилласан бөгөөд уг хөтөлбөрийн хүрээнд ажилд орсон хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтанд ажлын байрны тохируулгыг шат дараалан гүйцэтгэсэн бөгөөд үүний үр дүнд уг ажилтан гүйцэтгэл сайтай ажиллаж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	SDG 10
S4.4		Торгууль	Байгаль орчны зөвшөөрөл, стандарт, дүрэм журмыг дагаж мөрдөөгүйгээс гарсан зөрчлийн тоо	үгүй	үгүй	0	Ямар нэгэн зөрчилгүй ажиллаж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	SDG 10
S5.1	Нийгмийн хариуцлага ба нл тод байдал	Оролцогч талуудын оролцооны засаглал	Оролцогч талуудтай хамтарч ажиллах талаар тусгайлсан бодлого байгаа юу?	тийм	тийм		Оролцогч талуудтай хамтарч ажиллах журамтай.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү:	IFC

S5.2		Нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээ, газар чөлөөлөлтийн бодлого журам	Танай компани нийгэмд нөлөөлөх байдлын бодлого, журамтай юу? (Үүнд газар чөлөөлөлт багтана)	үгүй	үгүй		Нийгэмд нөлөөлөх байдлын бодлого, журам байхгүй	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	IFC Performance Standards	
S5.3		Санал гомдлыг шийдвэрлэх бодлого/журам	Гомдол маргааныг шийдвэрлэх бодлого, механизм бий юу?	Үгүй	Тийм		ISO9001:2015 & ISO22000:2018 стандартын хүрээнд хэрэглэгч, харилцагч, ажилтны санал гомдолыг шийдвэрлэх журам баталж, хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 102, SDG 16	
S5.4		Олон нийгэд ил тод мэдээлэх	Танай компанийн үйл ажиллагаа нөлөөлж буй иргэдэд мэдээлэл өгөх, санал хүсэлт авч, гомдол шийдвэрлэх тогтолцоо бий юу?	тийм	тийм		Компанийн хувьд мэдээлэл солилцооны журамтай бөгөөд дотоод болон гадаад мэдээллийг энэхүү журмын дагуу түгээдэг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	IFC Performance Standards	
S5.5		Ажилчид/олон нийтийн санал гомдол	Ажилчид болон олон нийтээс ирсэн санал гомдлыг шийдвэрлэсэн хувь	0	10	%	Иргэд аж ахуй нэгжээс бүтэгдэхүүнтэй холбоотой санал гомдол ирээнийг хүлээн авч хугацаанд нь шийдвэрлэж, гомдол гаргагч талд эргүүлэн мэдэгдэх зарчмаар ажиллаж байна.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 413, SDG 8	
S5.6		Нийгмийн хариуцлагын үйл ажиллагаанд зарцуулсан хөрөнгө оруулалт	Нийгмийн хариуцлагын арга хэмжээ, хөтөлбөрт зарцуулсан хөрөнгө оруулалтын нийт орлогдо эзлэх хувь		24	сая.тогрөг	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Шутаган бүжгийн холбооны улсын аварга шалгаруулах тэмцээн, ивээн тэтгэгчээр оролцох, иргэдийн боловсролд хөрөнгө оруулалт хийх үүднээс ХЭЭХ-д сонирхолтой илтгэгчдийг урин оролцуулж илтгэл тавиулах, мөн байгалийн гамшигт өртсөн байгууллагод дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх зэрэг ажлуудыг хийсэн байна	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 413, SDG 8	
S6.1	Тогтвортой өртгийн сүлжээний менежмент	Худалдан авалтын бодлого, журам	Танай компанид дотоодын худалдан авалт болон тогтвортой буюу байгаль орчин, нийгмийн эрсдэл боломжыг хангасан худалдан авалтын бодлого, журам бий юу	тийм	тийм		Гадаад дотоод худалдан авах ажиллагааг бараа бүтээгдэхүүн худалдан авах журмын дагуу зохион байгуулдаг		GRI 204, SDG 8	
S6.2		Дотоодын худалдан авалт	Дотоодын ханган нийлүүлэгчдээс авсан худалдан авалтын хувь		40,9	эрбум тогрөг	Дотоодын үйлдвэрлэл эрхлэгчдээс бүтээгдэхүүнийхээ цаасан хайргийг захиалан авах, гэжээлийн түүхий эд болох улаанбуудай худалдан авах мөн байгууллагын хэмжээний хангамж болон барилгын бараа материалыг худалдан авдаг.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 204, SDG 8	
S6.3		Тогтвортой, ногоон худалдан авалт	Нийт ханган нийлүүлэгчдийн тоонд тогтвортой буюу байгаль орчин, нийгмийн шалгуураар сонгогдсон ханган нийлүүлэгчдийн хувь	үгүй	үгүй	%	Байгаль орчинд хор хөнөөл багатай эко уутыг бага хэмжээгээр хэвлүүлэн ашиглаж байгаа ба цаашид хэрэглээний тоог нэмэгдүүлэх болно.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 204, SDG 8	
	Засаглалын шалгуур үзүүлэлтүүд									
G1.1	Авилгал болон ёс зүй	Авилгал, хээл хахуулийн эсрэг бодлого журам	Авилгын эсрэг эсвэл Ёс зүйн бодлого, журам бий юу?	тийм	тийм		ТУЗ-ийн дэргэдэх Ёс зүйн хорооноос баталсан "Ёс зүйн дүрэм"-тэй.	https://tumenshuvuut.mn/mn/investor/durem-juram	GRI 205, SDG 16	
G2.1		Компанийн засаглал	Удирдах зөвлөлийн хараат бус байдал	Удирдах зөвлөлд хараат бус гишүүдийн суудлын хувь	тийм	тийм	33.3%	ТУЗ-ийн 9 гишүүнтэй бөгөөд ердийн 6 гишүүн, хараат бус 3 гишүүн ажилладаг.	https://tumenshuvuut.mn/mn/investor/toloolon-udirgakh-zovjol-khorood	GRI 102, OECD Principles
G2.2			Цөөнх, жижиг хувьцаа эзэмшигчдийн эрх	Цөөнх, жижиг хувьцаа эзэмшигчдийн эрхийг хамгаалах дүрэм, журам бий юу?	тийм	тийм		Компанийн тухай хууль, компанийн засаглалын үйл ажиллагааны журам болон компанийн засаглалын кодекс дахь зохицуулалтын дагуу хувьцаа эрхлэгчдийн эрх ашгийг хамгаалдаг.	https://tumenshuvuut.mn/mn/investor/tailan/company-zasaglal	GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16
G2.3		Компанийн засаглалын бодлого, журам	Компанийн засаглалын бодлого, журам бий юу?	тийм	тийм		Засаглалтай холбоотой журам, бодлогуудыг хэрэгжүүлэн ажилладаг	https://tumenshuvuut.mn/mn/investor/durem-juram	GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16	
G3.1		Комплајнс	Комплаенсын бодлого	Комплаенсын бодлого, журам бий юу?	тийм	тийм		ТУЗ-өөс Комплајнсын зааварыг баталсан.	https://tumenshuvuut.mn/mn/investor/durem-juram	GRI 102, OECD Principles
G3.2			Комплаенсын хөтөлбөр	Комплаенсын хөтөлбөр, журам (ажилчдын сургалт, аудит, хяналтын систем, зөрчлийн талаар мэдээлэх, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх удирдамж, хориг гэх мэт) бий юу?	үгүй	үгүй		Компанийн Ёс зүйн дүрмийн дагуу зохицуулдаг.	https://tumenshuvuut.mn/mn/investor/durem-juram	GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16

	Нэмэлт салбарын шалгуур үзүүлэлтүүд (Танай компанид хамаарах салбарын асуултуудыг бөглөнө үү)								
A1	Хөдөө аж ахуй & хүнсний үйлдвэрлэл	Устгалын бодис	Устгалын бодис ашиглах бодлого журам бий юу?	үгүй	үгүй	0	Устгалын бодис ашигладаггүй	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 403, SDG 12
A2		Тогтвортой газар, бэлчээр	MNS 6891:2020, Хариуцлагатай нүүдэлчин стандарт эсвэл түүнтэй ижил төстэй тогтвортой бэлчээрийн стандартыг хэрэгжүүлж чадсан бэлчээрийн талбайн хувь	үгүй	үгүй	0%	Бэлчээрийн газаргүй.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	SDG 12
A3		Буцаан татан авсан бараа бүтээгдэхүүн	Хүнсний чанар, аюулгүй байдлыг хангаагүй буцаагдсан эсвэл худалдах боломжгүй болсон бүтээгдэхүүний хувь	үгүй	үгүй	0%	Бүтээгдэхүүн буцаан татан авалт хийж байгаагүй.	мэдээлэл байхгүй бол тайлбар бичнэ үү.	GRI 416, SDG 12